ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

www.karnatakayakshaganaacademy.com

ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತ

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ

ಖಾಂಡವ ದಹನ

ಕವಿ

ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ

ಅಂತರಜಾಲ ಆವೃತ್ತಿ ಸಹ-ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶನ ನಿರ್ವಾಹಕರು

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ®

Email: yakshaprasangakosha@gmail.com

Blog: www.yakshaprasangakosha.com

ಆವೃತ್ತಿ ೧.೦ ನವೆಂಬರ್ ೩೦, ೨೦೧೯

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ®

Email: yakshaprasangakosha@gmail.com, yakshavahini@gmail.com Blog: www.yakshaprasangakosha.com

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿಯ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಯೋಜನಾ ಸಮೂಹ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ:

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್. (ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು), ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಅಶೋಕ್ ಮುಂಗಳಿಮನೆ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ:

ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಪಾಠಕ್, ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲಾ ರತ್ನಾಕರ್, ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕನ್ಯಾನ, ಶಶಿರಾಜ ಸೋಮಯಾಜಿ, ಅವಿನಾಶ್ ಬೈಪಾಡಿತ್ತಾಯ, ಮಹೇಶ್ ಪದ್ಯಾಣ, ನಾರಾಯಣ ಹೆಬ್ಬಾರ್

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ:

ರವಿ ಮಡೋಡಿ (ಯೋಜನಾಧ್ಯಕ್ಷ), ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ್ ಸಾಮಗ (ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ), ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ (ಯೋಜನಾ ಸಹಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ), ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಹೊಳ್ಳ, ಕಜೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್, ಲ ನಾ ಭಟ್, ಅಜಿತ್ ಕಾರಂತ್, ಇಟಗಿ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್, ಅಶ್ವಿನಿ ಹೊದಲ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಸುಣ್ಣಂಗುಳಿ, ವಿದ್ಯಾ ಹೆಗಡೆ ಕವಿತಾಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಶಿವಕುಮಾರ ಬಿ. ಅಳಗೋಡು

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು:

ಗಣಪತಿ ಭಟ್ ಪಿ, ವಸುಮತಿ ಜಿ., ಅನಿತಾ ಎಂ. ಜಿ. ರಾವ್, ರಂಜನ ಭಟ್, ಶಶಿಕಲಾ ಮೂರ್ತಿ, ರಘುರಾಜ್ ಶರ್ಮ, ಚಂದ್ರು ಆಚಾರ್, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಾಗವತ್, ಉಮೇಶ್ ಶಿರೂರು, ವೆಂಕಟೇಶ್ ಹೆಗಡೆ, ವೆಂಕಟೇಶ್ ವೈದ್ಯ, ಕೆ. ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಸತೀಶ್ ಯಲ್ಲಾಪುರ, ಮಯೂರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ನಾಯಕ್, ರವಿ ಕಾಮತ್ ಕುಮಟಾ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮರಾಠಿ, ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ನಾಯಕ್, ರಘುರಾಜ್ ಶರ್ಮಾ

ಸಹಕಾರ:

ಪ್ರಸಂಗ ಕವಿಗಳು:

ಬಲಿಪ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತ, ಹೊಸ್ತೋಟ ಮಂಜುನಾಥ ಭಾಗವತ, ಪ್ರೊ. ಎಮ್. ಎ. ಹೆಗಡೆ, ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್., ಎಂ. ಆರ್. ವಾಸುದೇವ ಸಾಮಗ, ಎಂ.ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ, ಮಧುಕುಮಾರ್ ಬೋಳೂರು, ಅಗರಿ ಭಾಸ್ಕರ ರಾವ್, ಅಂಬರೀಷ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಶಿವಕುಮಾರ ಬಿ. ಅಳಗೋಡು, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಇಟಗಿ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಭಟ್, ವಿಶ್ವವಿನೋದ ಬನಾರಿ, ಮಧೂರು ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣ

ಕವಿಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಂಗಯಾದಿ:

ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ, ಡಾ. ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣುಭಟ್

ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ & ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ), ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾರಂಗ, ಉಡುಪಿ, ಯಕ್ಷಸಿಂಚನ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರಸಂಗ ಪುಸ್ತಕ ಒದಗಣೆ ಮತ್ತಿತರ:

ಡಾ. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಉರಾಳ್, ಅಗರಿ ಭಾಸ್ಕರ ರಾವ್, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಾಗವತ್, ಶ್ರೀಪಾದಗದ್ದೆ, ಮುರಳಿ ಶ್ರೇಣಿ, ಅನಂತ ದಂತಳಿಕೆ, ಗುರುನಂದನ್ ಹೊಸೂರು, ನಾರಾಯಣ ಶಾನುಭಾಗ, ನಾರಾಯಣ ಯಾಜಿ, ಶೇಷಗಿರಿಯಪ್ಪ, ಎಸ್ ಎಮ್ ಹೆಗಡೆ, ದಿವಾಕರ ಹೆಗಡೆ, ನಿತ್ಯಾನಂದ ಹೆಗಡೆ ಮೂರೂರು, ಶ್ರೀನಿಧಿ ಡಿ.ಎಸ್, ರವೀಂದ್ರ ಐತುಮನೆ, ಗುರುರಾಜ ಹೊಳ್ಳ ಬಾಯಾರು, ಸುರೇಶ್ ಹೆಗಡೆ ಬೆಳಸಲಿಗೆ, ಮನೋಹರ ಕುಂದರ್, ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್, ರಘುರಾಮ್ ಮುಳಿಯ, ಸುಧಾ ಕಿರಣ್ ಅಧಿಕಶ್ರೇಣಿ, ಮಹಾಬಲಮೂರ್ತಿ ಕೊಡ್ಲೆಕೆರೆ, ಎ. ಎನ್. ಹೆಗಡೆ, ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆ

ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ:

ಮಲ್ಪೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ (ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು), ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್., ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ದಿನೇಶ ಉಪ್ಪೂರ, ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ ಸಾಮಗ, ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕನ್ಯಾನ, ಶಶಿರಾಜ ಸೋಮಯಾಜಿ, ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಪಾಠಕ್, ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲಾ ರತ್ನಾಕರ್, ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಹೊಳ್ಳ, ಕಜೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್, ಲ ನಾ ಭಟ್, ರಾಘವೇಂದ್ರ ಮಯ್ಯ (ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಪರಿಶೋಧಕರು)

ವಿಶ್ವಸ್ಥ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ:

ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ (ಅಧ್ಯಕ್ಷ), ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ (ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ), ರವಿ ಮಡೋಡಿ (ಖಜಾಂಚಿ)

ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ:

ಅಶೋಕ್ ಕೊಡ್ಲಾಡಿ, ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ

ಪುಸ್ತಕ ಸಹಾಯ:

ವಿದುಷಿ ಸುಮಂಗಲ ರತ್ನಾಕರ್, ಮಂಟಪ ಪ್ರಭಾಕರ ಉಪಾಧ್ಯ, ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಸಂಗಸಾಹಿತ್ಯ. ಅದು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಏಕಮಾತ್ರ ಲಿಖಿತಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಹೌದು. ಅದರ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅಡಿಪಾಯವೇ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅಂದಾಜಿಸಿದಂತೆ ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಐದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದೆ. ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ನೂರಾರು ಹೊಸಕೃತಿಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲ. ಬೇಕೆಂಬುವರಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರ್ವಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರಣ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮುದ್ರಿತವಾದ ಕೃತಿಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೊಡಕಿನದು. ಹೀಗಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ನಾಶವಾಗಿವೆ; ಮತ್ತಿಷ್ಟು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ದ್ಯೋತಕಗಳು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಛಂದೋ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೀರಿಕೊಂಡು ಸುಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಂದು ಹೆಮ್ಮೆ. ಅದರ ಸಿದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಂಭೀರವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸಂಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವವರಿಗೆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನಕ್ಕೆ ತನ್ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಅದೇ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ವೆಬ್ಸೈಟಿನ ಮೂಲಕ ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ತಲುಪಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದು. ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬೇಕಾದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಕೂಲ. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ, ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಆಪ್ತವಾದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನೆರವು ದೊಡ್ಡದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೈಜೋಡಿಸಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸರ್ವಸದಸ್ಯರ ಸಹಮತವಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೃತಿರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಹಕರಿಸಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಚಿವರನ್ನೂ, ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಎಸ್. ಎಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಯೋಜನೆ

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಕೃತಿಗಳು ಅವಜ್ಞೆಗೊಳಗಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಪ್ರಯೋಗದ ಆಧಾರ ಪಠ್ಯಗಳು. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಅಗತ್ಯವೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸಂಗಕವಿಗಳು ಬರೆದ ಗೀತೆಗಳು ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಮೇಲಾಗಿದ್ದು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಖಿಲವಾಗದಂತೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಾಪಿಡುವುದೂ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೂ ನಮ್ಮ ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶದ ಉದ್ದೇಶ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದು ಅಂತರಜಾಲವೇ ಸೂಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಅಂತರಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರಸಂಗವೂ, ಅದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನುಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮುದ್ರಣ ದೋಷಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣ ದೋಷಗಳು, ಗ್ರಾಮ್ಯಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದಾದ ಶೈಥಿಲ್ಯ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಕೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿ ಉಂಟಾದ ದೋಷಗಳು, ಮಟ್ಟುಗಳ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ತಪ್ಪಿನಿಂದ ನುಸುಳಿದ ದೋಷಗಳು, ಆಟ ಆಡಿಸುವಾಗ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಾಗವತರು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಅನ್ಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪದಗಳು ಮುದ್ರಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿರುವುದು, ಮುದ್ರಣವಾಗುವಾಗ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವುದು ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಕವಿಯು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ಸುಂದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾಂತರವನ್ನೋ, ಅಪಾರ್ಥವನ್ನೋ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಈಗ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ದೋಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನಮಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ 'ಪ್ರಸಂಗಕೋಶ'ದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರಸಂಗವು ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆ.

ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್.
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ
ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು

ರವಿ ಮಡೋಡಿ
ಯೋಜನಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ

ಯಕ್ಷಗಾನವು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ನವಿಲುಗರಿಯು. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರಂಪರೆಯ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವತ್ತ ಅಂತರಜಾಲದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಯಕ್ಷವಾಹಿನಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾಣ್ಕೆಯಾಗಿದೆ. ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಯಾದಿ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಕೋಶ ಇವೆರೆಡು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು. ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಪ್ರಸಂಗಕವಿಗಳು, ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು, ಪ್ರಾಯೋಜಕರು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಯಕ್ಷಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ವಿನಮ್ರ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಪ್ರಾಯೋಜಕತ್ವ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕನಸುಗಳು ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳಲಿವೆ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಹಕಾರ, ಸಹಾಯ, ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದಕ್ಕೆ ನಾವು ಚಿರಋಣಿಗಳು.

ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಪೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಸಾಮಗ, ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸ್ಥ

ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸ್ಥ

ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ಖಜಾಂಚಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸ್ಥ

ಸಾರಾಂಶ

ಪ್ರಸಂಗ ವಿಧ:
ಪೌರಾಣಿಕ

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥ:
ಮಹಾಭಾರತ

ಭಾಷೆ:
ಕನ್ನಡ

ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕಾಶನಗಳ ವಿವರ:
ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿಲ್ಲ

ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ವಿವರ:

ಈ ಅಂತರಜಾಲ ಆವೃತ್ತಿಯು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲ್ಪಡುವುದೇ ಜಂಟಿ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಘನ ಉದ್ದೇಶವು. ಈ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಲು ಯಾ ಅಂತರಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಲು ಯಾವುದೇ ಅಭ್ಯಂತರ ಇಲ್ಲ. ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶನಗಳ ಹಕ್ಕುಸ್ವಾಮ್ಯ ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು:
೮೬

ಪಾತ್ರಗಳು:
ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ನಾರದ, ಕೃಷ್ಣ, ಅರ್ಜುನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪಿ ಅಗ್ನಿ, ತಕ್ಷಕನ ಪತ್ನಿ, ಅಶ್ವಸೇನ, ವನದೂತರು

ಕಥಾಸಾರಾಂಶ:

ಇಂದ್ರನ ಓಲಗ: ಇಂದ್ರನು ಓಲಗದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅಗ್ನಿಯು ಬಂದು ಶ್ವೇತಕಿಯ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಹವಿಯನ್ನುಂಡ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಜೀರ್ಣವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ತೇಜಸ್ಸು ಕುಂದಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಖಾಂಡವ ವನವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದರೆ ರೋಗವು ಗುಣವಾಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆನ್ನುವನು. ಇಂದ್ರನು ಅಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಕನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಅವನು ಗರುಡನ ಭಯದಿಂದ ಅಭಯವನ್ನು ಬೇಡಿದಾಗ ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ವಚನಬದ್ಧನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವನದಹನಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆನೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ವಾಗ್ವಾದ ನಡೆದು ಅಗ್ನಿಯು ವನದಹನವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇಂದ್ರ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬದ್ಧನೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅಗ್ನಿಯು ವನದಹನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ.

ನಾರದನ ಸಲಹೆ: ಅಗ್ನಿಯು ಸೋತಮುಖದಿಂದ ಬರುವಾಗ ನಾರದ ಅವನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅಗ್ನಿಯು ಸಂಶಯಪಟ್ಟಾಗ ಅವರೇ ನರನಾರಾಯಣರೆಂದು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಅವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಪ್ರವೇಶ: ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ವನವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಖಾಂಡವವನದ ಸಮೀಪ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರದ ಭಯಾನಕತೆಯ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಪಭೂಯಿಷ್ಠಪ್ರದೇಶ. ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶ. ಪ್ರಜೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಚಿಂತೆ ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಬರಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅರ್ಜುನ ಒಬ್ಬನೇ ಇರುವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅರ್ಜುನ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಅರ್ಜುನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಬಂದು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ನೀನು ಮೋಸಹೋದೆ, ಇವನಾರೆಂಬುದನ್ನರಿಯದೆ ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟೆಯೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅಗ್ನಿಯು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ತನ್ನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದಾಗ ಕೃಷ್ಣ ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಸರಿಯಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಗ್ನಿಯು ರಥ, ಗಾಂಡೀವ, ಅಕ್ಷಯತೂಣೀರ, ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ವನದಹನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಯನ ಪ್ರವೇಶ: ವನದಹನವನ್ನು ಮಯನು ಕಂಡು ಕೆರಳಿ ದಂಡಿಸಲು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಯುದ್ಧ, ಮಯನ ಸೋಲು. ಶರಣಾಗತಿ. ಅಭಯದಾನ. ಮಯನ ನಿರ್ಗಮನ.

ತಕ್ಷಕಪತ್ನಿಯ ಪ್ರವೇಶ: ತಕ್ಷಕನ ಪತ್ನಿಯು ತನ್ನ ಸಂತಾನದ ನಾಶದಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಅಶ್ವಸೇನನನ್ನು ನುಂಗಿ ಹೊರಗೆ ಹಾರುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಶ್ವಸೇನನ ಬಾಲವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನು ಅರ್ಜುನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಂದ್ರನ ಪ್ರವೇಶ: ದೂತರು ಬಂದು ವನದಹನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಇಂದ್ರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಸಂವಾದ. ಯುದ್ಧ. ಅಶರೀರವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ತಕ್ಷಕನು ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧದಿಂದ ಫಲವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಯುದ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇಂದ್ರನು ವರವನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅರ್ಜುನ ಸಕಲ ಅಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಹರನ ದರ್ಶನವಾದ ಮೇಲೆ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ದೊರೆಯುವುದೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನೂ ವರ ಪಡೆಯಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಆತ, ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ಶಾಶ್ವತ ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂದ್ರ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಖಾಂಡವ ವನವು ಪುನಃ ಚಿಗುರಲೆಂದೂ ಸುಸೇವ್ಯವಾಗಲೆಂದೂ ವರವಿತ್ತು ತೆರಳುತ್ತಾನೆ. ಸಮಾಪ್ತ.

ಕವಿ ಪರಿಚಯ :

ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ (ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಹೆಗಡೆ) ಇವರು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿದ್ದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಜೋಗಿನಮನೆಯವರು. ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ಜನನ. ಶಿರಸಿಯಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದು ಇವರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು

ಪಡೆದು ಸಿದ್ದಾಪುರದ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಶತಾಬ್ದಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ೨೦೦೬ರಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಸದ್ಯ ಶಿರಸಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಲಂಕಾರತತ್ವ, ಹಿಂದೂಸಂಸ್ಕಾರಗಳು, ಪ್ರಮಾಣಪರಿಚಯ, ಭಾರತೀಯ ದರ್ಶನಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ, ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಚಯ, ಕುಮಾರಿಲಭಟ್ಟ, ಕೆರೆಮನೆ ಶಂಭುಹೆಗಡೆ, ಮರೆಯಲಾಗದ ಮಹಾಬಲ ಮುಂತಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತು, ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ ರಸಾಯನಂ, ಸಿದ್ಧಾಂತ ಬಿಂದು, ಗೀತಾಗೂಢಾರ್ಥದೀಪಿಕಾ, ಪರಮಾನಂದಸುಧಾ, ಧ್ವನ್ಯಾಲೋಕ ಮತ್ತು ಲೋಚನ, ಅಭಿನಯದರ್ಪಣವೇ ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ವತಃ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರಾದ ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೇಷಧಾರಿಗಳೂ ತಾಳಮದ್ದಳೆಯ ಅರ್ಥಧಾರಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ; ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನೂ, ಕಲೆಯ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ, ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧಕಾರರಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅನೇಕ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವರನ್ನು ಸಮ್ಮಾನಿಸಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಭಾರತೀಯ ದರ್ಶನಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಕೃತಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಚಿಟ್ಟಾಣಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸದಾನಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೇ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. ಸ್ವರ್ಣವಲ್ಲೀ ಮಠದಿಂದ 'ವೈಖರೀ ವಾಚಸ್ಪತಿ'ಯೆಂಬ ಬಿರುದು ಸಂದಿದೆ. ೨೦೧೮-೨೦೨೧ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ಬರೆದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು: ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ, ಖಾಂಡವ ದಹನ, ಗಣಪತಿ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ, ಗಯ ಯಜ್ಞ, ಚಕ್ರ ಗ್ರಹಣ, ಜಲನಿರ್ಮಲ (ಕಾಳೀಯ ಮರ್ದನ), ಜಾಗೃತಿ, ತ್ರಿಶಂಕು ಚರಿತ್ರೆ, ಧರ್ಮದುರಂತ, ಪಾಪಾತ್ಮಾಪಾಪಸಂಭವ, ಪ್ರಚಂಡ ಚಾಣಕ್ಯ, ಭಕ್ತ ಕನಕದಾಸ, ಮರುತ್ ಜನ್ಮ, ರಾಜಾ ಕರಂಧಮ, ರಾಮಧಾನ್ಯ ಚರಿತೆ, ವಜ್ರ ಕಿರೀಟ, ವಿಜಯೀ ವಿಶ್ರುತ, ವಿಷಯವಿಲಾಸ, ವೈಶಾಲಿನೀ ಪರಿಣಯ, ಶಬರಿಮಲೈ ಅಯ್ಯಪ್ಪನ್, ಶಿಖಂಡಿ ವಿವಾಹ, ಸೀತಾ ವಿಯೋಗ, ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸೋಪಾನ (ಋಷ್ಯಶೃಂಗ) ಅಥವಾ ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ. ಇವಲ್ಲದೇ ಕೃಷ್ಣಂ ವಂದೇ ಮತ್ತಿನ್ನೆರೆಡು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲಿನ ರೂಪಕಗಳು, ಪರಿವರ್ತನೆ ಜಗದ ನಿಯಮ, ವಿಶ್ವಶಂಕರಾಕ್ಷರ ಮುಂತಾದ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ಯಕ್ಷರೂಪಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ :

ದೃಶ್ಯಸಂಯೋಜನೆ: ಕೆರೆಮನೆ ಶಿವಾನಂದ ಹೆಗಡೆ

ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಇಂದ್ರನ ಓಲಗ

ಇಂದ್ರ - ಅಗ್ನಿ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ
ಒಂದು ದಿನ ದೇವೇಂದ್ರ ವಿಭವದಿ |
ಬಂದು ಸಿಂಹಾಸನದಿ ಮಂಡಿಸೆ |
ವಂದಿಸಿದ ಸುರಗಣ ಮುನಿಪರು | ತಿಂದ್ರನಿರಲು || ೧ ||
ವಾಯುಸಂದವನಂತೆ ಬಳಲುತ |
ಆಯಸಂಬಡುತೆ ಬರುವ ನಿಜ |
ಛಾಯೆ ಮಸಳಿದ ಪಾವಕನ ಸುರ | ರಾಯ ನೋಡಿ || ೨ || 2 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಅಷ್ಟ
ಏನಯ್ಯ ಪಾವಕ ನೀನಿಂತು ಬಳಲುವೆ |
ಕ್ಷೀಣವಾಗಿಹೆ ತೇಜದಿ ||
ಮೌನವಾಗಿಹುದೇಕೆ ಮೌನಿಶಾಪವೊ ಮತ್ತೆ |
ಹಾನಿಯಾರಿಂದಾಯಿತು || ೧ || 3 ||

ದೇಶಿ - ಅಷ್ಟ
ಕೇಳಯ್ಯ ಸುರಪಾಲ ಬಂದಿರ್ಪ ವ್ಯಥೆಯ |
ಗೋಳಾಯ್ತು ಬಾಳಿದು ಹೇಳುವೆ ಕಥೆಯ || ಪ ||
ಮನುಜೇಶ ಶ್ವೇತಕಿ ಗೈದ ಯಾಗದಲಿ |
ಅನುವಿಡದಾಜ್ಯವ ಸೇವಿಸಲಲ್ಲಿ ||
ತನುಕಾಂತಿ ತಗ್ಗಿತಜೀರ್ಣದ ಬಾಧೆ |
ಎನಗಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗಾನು ಹೋದೆ || ೧ ||
ಖಾಂಡವ ವನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಲಾನು |
ತಾಂಡವವಾಡುವಜೀರ್ಣ ಬಾಧೆಯನು ||
ಖಂಡಿತವಾಗಿಯು ನೀಗಿಸಬಹುದು|
ಉಂಡುಬರಲಿಕೆನಗಪ್ಪಣೆ ನೀಡು || ೨ || 5 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ
ಮಿತ್ರ ತಕ್ಷಕನು ನೆಲಸಿ | ಕೊಂಡಿರುವ |
ಪುತ್ರಾದಿ ಬಳಗವೆರಸಿ ||
ಇತ್ತ ಗುವೆನಬಯುವನು | ನಾನೆಸಗೆ |
ಮಿತ್ರನಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು || ೧ || 6 ||

ಮಧುಮಾಧವಿ - ಏಕ
ಕಳುಹಿಸೆ ಬೇರೆಗೊಂದು ಕಡೆಗಾತನನು |
ನೆಲಸುವ ಸತಿಸುತರೊಡನೆ ತಕ್ಷಕನು ||
ಕಳೆದರೆ ಬಾಧೆಯು ಕರ್ತವ್ಯ ಪಥದಿ |
ಚಲಿಸುವೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಾನು ದೃಢದಿ || ೧ || 7 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ
ಗರುಡನಲಿ ಭೀತಿಗೊಂಡು | ಖಾಂಡವದೊ |
ಳಿರುತಿಹನು ರಕ್ಷೆಗೊಂಡು ||
ತೊರೆಯಲಾರೆನು ಭಾಷೆಯ | ಹುಡುಕು ನೀ |
ಪರಿಹಾರಕನ್ಯ ವಿಧಿಯ || ೧ || 8 ||

ಮಾರವಿ - ಏಕ
ಸುಡುವೆನು ಖಾಂಡವವನವನು ಸುಮ್ಮನೆ |
ತಡೆಯದಿರೆನು ನೀನು ||
ಜಡಜಭವನಾಜ್ಞೆಯನು ಪೇಳಿದುಪಾಯದಿ |
ಪಡೆವೆನು ನೆಮ್ಮದಿಯ || ೧ ||
ಸುರಿಸಿ ಮಳೆಯನಾ ರಕ್ಷಿಪೆ ವನವನು |
ಹರಿ ಹರಗೆ ತಗಲಿ ||
ಉರಗಪತಿಗೆ ನಾನಿತ್ತಿಹ ವಚನವ |
ಪರಿಪಾಲಿಪೆ ದಿಟದಿ || ೨ || 10 ||

ವಾರ್ಧಕ
ಉರುಹುವೆನು ತಾನೆನುತ ಮುಂಬರಿಯೆ ಪಾವಕನು |
ಸುರಿಸಿದನು ಮಳೆಯನು ಸುರಪಾಲನಾಕ್ಷಣದಿ |
ಮರಳಿದನು ಮತ್ತಗ್ನಿ ಮುಂಬರಿಯಲಾಗದೇ ಚಿತ್ತದಲಿ ಕಳವಳಿಸುತ ||
ಮರಳಿ ಯತ್ನವ ಗೆಯ್ದು ಮರಳಿ ವಿಫಲತೆಯಿಂದ |
ಪರಿಹಾರ ಕಾಣದಿರೆ ಮರುಗಿದನು ಮನದಲ್ಲಿ |
ತೆರಳುವೆನು ತಾನೆಂದು ಮರಳುತಿರೆ ಮಾರ್ಗದಲಿ ಸುರಮುನಿಪ ಕಾಣುತವನ || ೧ || 11 ||

ನಾರದ - ಅಗ್ನಿ

ಸಾಂಗತ್ಯ - ರೂಪಕ
ಚಂಡತೇಜನೆ ನಿನ್ನ ಕಂಡು ಸೋಜಿಗವಾಯ್ತು |
ಹಿಂಡಿದ ತೆರನಿದೆ ವದನ ||
ಮಂಡೆಯ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡೆಲ್ಲಿ ಪೊರಟಿಹೆ |
ದಂಡನೆಯಾಯ್ತೇನು ಹದನ || ೧ ||
ಏನ ಪೇಳಲಿ ತೇಜ ಹಾನಿಯು ಕಳೆಯಲು |
ಕಾನನವನು ಸುಡಬಯಸಿ ||
ತಾಣವ ಸೇರಲು ಸೋನೆಯ ಸುರಿಸುತ |
ಕ್ಷೀಣನಾಗಿಸುವ ದೇವೇಂದ್ರ || ೨ || 13 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಅಷ್ಟ
ಬಲವಂತರಾದರ ಹುಡುಕಿ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು |
ಗಳಿಸುವುದೊಳಿತೆಂಬೆನು ||
ಸುಲಭದಿ ಸುಡಲಿಕೆ ಖಾಂಡವವನವನ್ನು |
ಬಳಸು ನೀ ಯುಕ್ತಿಯನು || ೧ ||
ಮಘವನ ತಡೆಯುವನೋಘ ಪರಾಕ್ರಮಿ |
ಜಗದೊಳಗೆಲ್ಲಿಹನು ||
ಹಗೆತನವೆಣಿಸಲು ಬಗೆಯುವರನು ಕಾಣೆ |
ಮುಗಿಯದ ಹುಡುಕಾಟವು || ೨ ||
ಧರೆಯೊಳಗಿರ್ಪರು ದುರಧೀರರೀರ್ವರು |
ಹರಿ ಪಾರ್ಥರೆಂಬವರು ||
ಶರಣಾಗು ಬೇಗದಿ ಪೊರೆವರು ಶೌರ್ಯದಿ |
ಪುರುಹೂತನನು ಗೆಲ್ವರು || ೩ ||
ನರರಿಗೀ ಬಲವಹುದೆಲ್ಲಿ ಸುರಪನ ಗೆಲುವರೆ |
ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಗೆಯ್ಯದಿರು ||
ಪರರನು ಬಲಿಗೊಟ್ಟು ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯಲ್ಕೆ |
ಸುರಮುನಿ ಪೇಳದಿರು || ೪ ||
ಮರುಳಾದೆಯೇನಯ್ಯ ನರರೂಪವನು ಕಂಡು |
ಪರಮಪುರುಷರವರು ||
ನರನಾರಾಯಣರೆಂಬುದರಿತು ನೀನವರನ್ನು |
ತ್ವರೆಯಿಂದಲಾಶ್ರಯಿಸು || ೫ || 18 ||

ಭಾಮಿನಿ
ಮಾರುವೇಷದಿ ಪೋಗಿ ನರನನು |
ಚಾರು ವಚನದ ಬಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಿ |
ಕಾರಿಯವ ಸಾಧಿಪುದು ನೀನೆನಲೊಪ್ಪಿ ಕೈಮುಗಿದು ||
ದಾರಿಗಾಣದೆ ತೊಳಲುತಿರುವಗೆ |
ತೋರಿಸಿದೆ ಸತ್ಪಥವ ಮುನಿಪನೆ |
ಸಾರಿ ಕಾಣುವೆನೆನುತಲಗ್ನಿಯು ಪೊರಟನವರೆಡೆಗೆ || ೧ || 19 ||

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಪ್ರವೇಶ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ
ಇತ್ತಲಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ಪುರದಲಿ |
ಮಿತ್ರರಾಗಿಹ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರ್ಥರು |
ಚಿತ್ತ ಹರುಷದಿ ಪೊರಟು ವನ ಚರಿ | ಸುತ್ತ ಬಂದು || ೧ || 20 ||

ತೋಡಿ - ಅಷ್ಟ

ಕಂಡೆಯಾ । ಪಾರ್ಥ । ಕಂಡೆಯಾ ॥ ಪ ||
ಕಂಡೆಯ ರುದ್ರ ಭಯಂಕರ ವನವ ।
ಹಿಂಡಾಗಿಯಲೆಯುವ ಶ್ವಾಪದ ವರ್ಗವ || ಅ.ಪ. ||
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಸಂತಾನ |
ಕೊಲ್ಲಲೆಂದೆತ್ತಿದ ಹೆಡೆಗಳ ತಾಣ ॥
ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣದ ಚಿತ್ರ ವನವಿದು ನೋಡು |
ಗುಲ್ಲೆನಿಸುವುದೆದೆ ಕಂಡರೆ ಕಾಡು ॥ ೧ ||
ಆನೆಯ ನುಂಗುವ ಹೆಬ್ಬಾವ ನೋಡು ।
ಪ್ರಾಣಘಾತಕವಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಯ ಮಾಡು ||
ಹಣ್ಣಿನ ಸುತ್ತಿದೆ ಹಾವಿನ ಜೋಡು ।
ಕಾನನವಿದು ಯಮನಾಳ್ವ ಬೀಡು ॥ ೨ ||
ಪುರದ ಸಮೀಪದೊಳಿರುವುದೀ ವನವು |
ಅರಿಯದೆ ಪೊಕ್ಕರೇನುಳಿವುದೆ ಜನವು ||
ಪರಿಹಾರವೇನಿದಕೆಂಬುದನರಿಯೆ ।
ಪರಿಪೂರ್ಣದಯದಿಂದ ಪೊರೆಯೊ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ || ೩ || 23 ||

ಭಾಮಿನಿ

ಕಟ್ಟಿ ಕೆಟ್ಟೆವು ಪುರವನೀವನ |
ದುಷ್ಟ ಭುಜಗ ನಿವಾಸವೆಂಬುದು ।
ಸೃಷ್ಟಿಪಾಲಗೆ ತಿಳಿಯದರಿದರದೇನ ಗೈಯುವನೋ ||
ಶಿಷ್ಟಪಾಲನೆಗೊದಗಿದೀ ಸಂ |
ಕಷ್ಟವನು ಪರಿಹರಿಸುವುಪಾಯವ ।
ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷಕ ನೀನೆ ಸೂಚಿಪುದೆಂದು ಬೇಡಿದನು || ೧ || 24 ||

ಸುರುಟಿ - ಏಕ

ಬಿಡು ಚಿಂತೆಯ ನೀನು । ಫಲುಗುಣ |
ಸುಡುಕೇಳು ವನವನು ॥
ಪಡೆವುದು ದೊಡ್ಡತೆ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪದಿ ।
ತೊಡಗಲು ಕುಡಿಯಲುಬಹುದೆ ಕಡಲನು|| ೧ ||
ಬಳಲಿಹೆ ನಾನೀಗ । ತೃಷೆಯನು |
ಕಳೆದು ಬರುವೆ ಬೇಗ ॥
ಬಳಿಕ ವಿಚಿಂತಿಸಿ ತಿಳಿವುದುಪಾಯವ ।
ಕುಳಿತಿರು ಬರುವೆನು ಜಲವನು ಸೇವಿಸಿ|| ೨ || 26 ||

ಸಾಂಗತ್ಯ - ರೂಪಕ

ಹರಿಯುತ ಹರಿಯೊಲು ಹರಿಮಯ ತೇಜದಿ |
ಮಿರುಗುವ ವರವಿಪ್ರನೋರ್ವ ॥
ನರನತ್ತ ಬರುವುದ ಪರಿಕಿಸಿ ವರಪಾರ್ಥ |
ಶಿರಬಾಗಿ ಕರಜೋಡಿಸುತ ॥ ೧ ॥
ಭೂಸುರವರ್ಯನೆ ಸಾಸಿರ ನಮನವು |
ದಾಸನು ನಿನ್ನಡಿಗಳ್ಗೆ ॥
ತೋಷದಿ ಸೇವೆಯ ಗೈವಾಸೆಯೆನಗುಂಟಾ |
ದೇಶವ ನೀಡುವುದೆನಗೆ ॥ ೨ ॥
ದೇಶಕೋಶಗಳೆಂಬ ಪಾಶವನೊಲ್ಲೆನು |
ದೋಷಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಯೆಂಬೆ ॥
ಪೋಷಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಾಶಿಪ ದೇಹಕಾ |
ನಾಶಿಪೆನಶನವನಿತ್ತು ॥ ೩ ॥
ಅದಕೆ ಚಿಂತೆಗಳೇಕೆ ಹದನಾದ ಭೋಜನ |
ವೊದಗಿಪೆನರಮನೆಯೊಳಗೆ ॥
ಸದನದೊಳಿಹನಣ್ಣ ಮುದದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ |
ಮಧುರ ಭೋಜನವಿತ್ತು ತಣಿಪ ॥ ೪ ॥
ಇಷ್ಟಭೋಜನವಿತ್ತು ತುಷ್ಟಿಪಡಿಸುವಂಥ |
ಶ್ರೇಷ್ಠರನೀವರೆಗಾನು ॥
ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳ್ಕಾಣೆನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಭಾಷೆಯ |
ಥಟ್ಟನೆ ನಂಬುವೆ ನಿನ್ನ || ೫ || 31 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ

ವಿಪ್ರ ಕೇಳಿ ನಗಿತ್ತು ಭೋಜನ ।
ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸದೆ ಪೋದೆನಾದರೆ ।
ಅಪ್ರಯೋಜಕ ತನುವ ನೀಗುವೆ | ನಗ್ನಿಯೊಳಗೆ || ೧ || 32 ||

ಭಾಮಿನಿ
ಕೆಡುವೆ ಭಾಷೆಯ ನೀಡದಿರು ತಡೆ |
ದುಡುಕದಿರು ಮತಿ ವನ ನೀನರಿ |
ಬಡಬನೀತನು ಬಡವನಲ್ಲೆನುತೊಡನೆ ಗೋವಿಂದ ||
ನುಡಿಯುತ್ತೈತರೆ ಪಾರ್ಥನಚ್ಚರಿ |
ನಡುತ ಪೇಳಿದ ಹವ್ಯವಾಹನ |
ನೊಡಲ ತುಂಬುವ ಪರಿಯದೇನೆನೆ ಶಿಖಿಯು ಮೈದೋರಿ || ೧ || 33 ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ - ಅಷ್ಟ
ವನವಿದೆ ನಿನ್ನೆದುರಗಲಿ | ಅದ |
ನುಣುವಾಶೆಯಿಂ ಬಂದೆನಿಲ್ಲಿ ||
ಅನುವೀಯದಿಂದ್ರನು ಸುರಿಸುವ ಮಳೆಯನು |
ಮನದಾಸೆ ಹಿಂಗಲು ರಕ್ಷಣೆಯೀವುದು || ೧ ||
ಎನೆ ಕೇಳುತೆಂದನು ಪಾರ್ಥ | ನಿನ್ನ |
ಮನದಾಸೆಯೊಳಗೇನು ಸಾರ್ಥ ||
ಅನುಗೊಡನೇಕಿಂದು ತಿಳುಹೇಳು ವಿವರವ |
ತನಗೆಂದು ಪೇಳಲು ಪೇಳಿದನೆಲ್ಲವ || ೨ || 35 ||

ಶಂಕರಾಭರಣ - ರೂಪಕ
ಮೋಸವಾಯಿತು | ಪಾರ್ಥ ನಮಗೆ | ಮೋಸವಾಯಿತು || ಪ ||
ವೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು |
ಭಾಷೆಗೊಂಡು ಬಳಿಕ ನಮ್ಮ |
ನಾಶಗೈವುಪಾಯವೆಂಬ |
ಪಾಶ ನಿಶ್ಚಯ || ಮೋಸವಾಯಿತು || ೧ ||
ಮಾತಿನೊಂದು ಬಲೆಯನೊಡ್ಡಿ |
ತಾತನೆಗುರು ನಿಲಿಸಿ ದುರದಿ |
ಘಾತಗೈಸಿ ನಗಲು ಬಂದ |
ಧೂರ್ತನೀತನು || ಮೋಸವಾಯಿತು || ೨ || 37 ||

ಭೈರವಿ - ಝಂಪೆ
ಯಾತಕೀ ಪರಿ ನುಡಿವೆ ನೀ ತಿಳಿಯದವನಂತೆ |
ಪಿತರವ ನಿನಗಿಂದು ತಣಿಕೆ ಸಮನೇ ||
ಈ ತನಕ ತೊಳಲಿರುವೆ ಸುರಮುನಿಪ ನುಡಿದಂತೆ |
ಕಾತರಿಸಿ ನಾ ಬಂದೆ ಪೊರೆಯೊ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ || ೧ ||
ಒಳಿತು ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆಯನು ಸಲಿಸುವೆವು ನಾವಿನ್ನು |
ಸಲಕರಣೆಗಳನಷ್ಟು ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ||
ಚಲಿಸುವೊಡೆ ವೇಗದಲಿ ರಥ ತುರಗವಿಲ್ಲೆಲ್ಲ |
ಹಲವು ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳು ಸಾಕೆ ಸಂಗರಕೆ || ೨ ||
ಕೊಡುವೆ ನಾ ದಿವ್ಯಾಶ್ವ ರಥಗಳನು ಪಾರ್ಥನಿಗೆ |
ಪೊಡವಿಯೊಳಗತಿಶಯದ ಗಾಂಡೀವವನ್ನು ||
ಒಡನೀವೆನಕ್ಷಯದ ತೂಣೀರವನಿವಗೆ |
ಹಿಡಿ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನಿತ್ತೆ ನಿನಗೆ || ೩ || 40 ||

ವಾರ್ಧಕ
ಎನುತ ಶಿಖಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ವರುಣದೇವನ ಮನದಿ |
ನೆನೆಯಲ್ಕೆ ಮೈದೋರಿ ಕರೆದ ಕಾರಣವೇನು |
ತನಗರುಹಬೇಕೆನಲು ಕರುಣಿಪುದು ಕಾಮಿತದ ವಸ್ತುಗಳನೆನಗೆನ್ನಲು ||
ವನಧಿಪತಿಯುಸೆ ನುತ ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನು |
ವಿನಯದಿಂದವಗಿತ್ತು ಮರೆಯಾಗೆ ಪಾವಕನು |
ಧನು ಶರಾಸನಗಳನು ಕೊಳ್ಳು ಬಾ ನೀನೆನಲು ಫಲುಗುಣನು ಬೆರಗಾಗುತ || ೧ || 41 ||

ತೋಡಿ - ಅಷ್ಟ
ನೋಡಿದ | ಪಾರ್ಥ |ನೋಡಿದ || ಪ ||
ನೋಡಿದ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ಬೆರಗಾಗಿ ದನುವ |
ಕೂಡಿದ ತೇಜದಿ ಬೆಳಗುವ ತನುವ|| ಅ. ಪ. ||
ದೇವಶಿಲ್ಪಿಯು ಕೈಯ ಚಳಕದ ಫಲವು |
ಪಾವನತರದನುವಿದರಿಂದ ಗೆಲುವು ||
ಪಾವಕನೆನಗೀವ ಜೀವನ ಧನ್ಯ |
ಗೋವಿಂದ ಸಖನಿಂದು ಜಗದಲಿ ಮಾನ್ಯ || ೧ || 42 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಅಷ್ಟ
ದನುವನು ಪಿಡಿವುತ ಪುಳಕದಿ ಮುಳುಗೆದ್ದು |
ತನುವುಬ್ಬಿ ಕುಣಿದಾಡುತ ||
ಅನಲನಿಗೆರಗುತ ವನಜಾಕ್ಷ ದಯವೆಂದು |
ಘನತೋಷದೊಳಗೆಂದನು || ೧ || 43 ||

ಮಾರವಿ - ಏಕ
ಸುಡುಸುಡು ವನವನು ಇನ್ನೇನಂಜಿಕೆ |
ಬಡಬನೆ ನಾವಿನ್ನು ||
ಬಿಡದೊದಗಿಸುವೆವು ರಕ್ಷಣೆಯನು ನಿ |
ನ್ನೊಡಲನು ತುಂಬಿಸಲು || ೧ ||
ಕಟ್ಟುವೆ ಬಾಣದಿ ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಲು |
ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡೀಗ ||
ಸುಟ್ಟುರುಹೇಲುವ ದಿಟ್ಟತೆಯಿಂದಲಿ |
ಇಷ್ಟಕೆ ಬಂದಂತೆ || ೨ || 45 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ
ವನದಿ ನೆಲಸಿಹ ದನುಜಶಿಲ್ಪಿ ಮಯನು |
ಅನುಚರರ ಕೂಡಿರಲು ಮುದದಲಿ |
ಘನತರದ ಧೂಮವನು ಕಾಣುತ | ಲಿಣುಕಿ ನೋಡಿ|| ೧ ||
ಅರರೆ ವಿನಾಶಯರ್ವೀವನ |
ಕುರಿಯನಿಟ್ಟವರಾವ ಧೂರ್ತರು |
ಪರಿಕಿಸುವೆ ತಾನೆನುತ ಬರೆ ಹರಿ | ನರರ ಕಂಡ || ೨ || 47 ||

ಪುಂತಾರವ - ಅಷ್ಟ
ಯಾರೆಲೋ ನಮ್ಮಯ ವನವ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ |
ಕ್ರೂರತನದೊಳಗುರಿಯನಿಕ್ಕಿದ |
ಕಾರಣಂಗಳ ಪೇಳ್ವುದು|| ೧ || 48 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ
ದೇವಕಿಯ ಸಂಜಾತನು | ದನುಜಹರ |
ದೇವವಂದಿತ ಕೃಷ್ಣನು ||
ಭಾವಿಸುವ ಜನರ ಕಾಯ್ವ | ದುರುಳರನು |
ಭಾವಿಸದೆ ಕೊಂದು ಕಳೆವ || ೧ ||
ಪಾಂಡುಸುತ ಪಾರ್ಥ ನಾನು | ಮೂಲೋಕ |
ಗಂಡನೆನ್ನುವರೆನ್ನನು ||
ದಂಡಧರನಿದಿರಾದರು | ಲೆಕ್ಕಿಸದ |
ಗಂಡುಸಾಗಿಹೆ ತಿಳಿದಿರು || ೨ || 50 ||

ಬೈರವಿ - ಅಷ್ಟ
ಬಣಗು ದಾನವ ನಾನಲ್ಲ | ತ್ರೈಜಗಖ್ಯಾತ |
ದನುಜಶಿಲ್ಪಿ ಮಯ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ||
ಮನುಜರು ಗಣ್ಯವೆ ಹೊಸಕಿ ಹಾಕುವೆ ನಿಮ್ಮ |
ಸೆಣಸು ಬೇಡೆಮ್ಮೊಡನೆ || ೧ || 51 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ
ಧಗಧಗದ ಶಿಲ್ಪಗಳನು | ಮಾಡುತಿರು |
ಬರಿದೆ ಕೆಣಕದಿರೆಮ್ಮನು ||
ಶರಣಾದರೊಳಿತು ನಿನಗೆ | ಪೊರೆಯುವೆವು |
ಪರಿಪೂರ್ಣ ದಯದಿ ಮುನ್ನ || ೧ || 52 ||

ಬೈರವಿ - ಅಷ್ಟ
ನರಗುರಿಗಳು ನಿಮ್ಮಲಿ | ತುಂಬಿರುವಂಥ |
ಗರುವವ ಮುರಿಯುವೆಲ್ಲ ||
ಅರೆಚಣ ಸಾಕಿನ್ನು ಗಳಹದಿರೆನುತ |
ಉರುತರ ಕ್ರೋಧದಲಿ || ೧ || 53 ||

ಭಾಮಿನಿ
ಕಾದಿದನು ಮಯ ಹಲವು ವಿಧದಲಿ |
ಬೋದ ತಪ್ಪಿತು ಶರದ ಹತಿಯಲಿ |
ಕಾದಲಸದಳವೆಂಬುದರಿಯುತ ಮನದಿ ಚಿಂತಿಸುತ ||
ಆದಿಪುರುಷರ ನಿಜವನರಿಯದೆ |
ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದೆನಕಟ ಎನುತಪ |
ರಾಧ ಪರಿಹರಕಿವರ ಪಾದವೆ ಶರಣು ತನಗೆನುತ || ೧ || 54 ||

ಕಾಪಿ - ಅಷ್ಟ
ಕರುಣದಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು | ನಿಜ |
ವರಿಯದೆ ಗರ್ವದಿ ಕೆಣಕಿದುದು ಸಾಕು ||
ನರರೂಪ ಧರಿಸಿದ ನೀವು | ಅವ |
ತರಿಸಿದ ದಿವ್ಯಾತ್ಮರೆಂಬುದು ದಿಟವು || ೧ ||
ಸೇವೆಯ ಮಾಡುತ ನಿಮ್ಮ | ಮುಂದೆ |
ಜೀವನ ಕಳೆಯುವ ಮನವಿಹುದೆಮ್ಮ ||
ಭಾವವನರಿತೀಗಲೆನಗೆ | ಮುಂದೆ |
ಗೈವುದಕಾದೇಶವೀವುದು ಕಡೆಗೆ || ೨ || 56 ||

ಶಂಕರಾಭರಣ - ರೂಪಕ
ಭಯವು ಬೇಡ ಮಯನೆ ನಿನಗೆ ಅಭಯವಿತ್ತೆನು |
ನಯದ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ಮನದಿ |ಹರುಷಗೊಂಡೆನು || ಪ |
ಭಯದಿ ಸೇರು ಮನಕೆ ಬಂದ ವೇಳೆಯನೀದಿನ |
ಬಯಸಿದಾಗ ಬಂದು ಕಾರ್ಯ ಗೈವುದಾದಿನ || ೧ || 57 ||

ಕಂದ
ಎನಲಾ ನುಡಿಗೊಪ್ಪುತ ಮಯ |
ವನಜಾಕ್ಷಿಯುಂ ತೊರೆದು ಶಾಣವನರಸಿ ಪೋಗಲ್ ||
ಅನಲನ ಕೆನ್ನಾಲಗೆಯುರಿ |
ತಾನಧಿಕವಾಗಿರೆ ತಕ್ಷಕನರಸಿ ಕಂಡುಂ || ೧ || 58 ||

ಸಾವೇರಿ - ಆದಿ
ಹರಹರ ಕಾಡಿನೊಳು | ಹಬ್ಬಿದ ಬೆಂಕಿ |
ಯುರುಹುತಲಿದೆಯೀಗಳು ||
ಹರಣವುಳಿವುದೆಂತು | ಮತ್ತೆನ್ನಯ |
ತರಳರ ಕಾವುದೆಂತು || ೧ ||
ನಲ್ಲನು ಪಾತಾಳಕೆ | ಪೋಗಿರುವಾಗ |
ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕಟ ಬಂತೇಕೆ ||
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂತತಿಯು | ಬೆಂಕಿಗೆ ಬಲಿ |
ಹುಲ್ಲಿನ ತೆರನಪ್ಪುದು || ೨ ||
ಸುತ ಬಾಣದ ಕೋಟೆಯು | ಇಂಬಿಲ್ಲವು |
ಎತ್ತರ ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟುವುದು ||
ಹತ್ತಲು ಜಾರುವುದು | ಜಿಗಿಯುವುದೆಂತು |
ದೈತ್ಯ ಬಲವು ಸಾಲದು || ೩ ||
ಸಣ್ಣವನಶ್ವಸೇನ | ಆತನ ನುಂಗಿ |
ತಣ್ಣನೆ ಜಿಗಿವೆ ಪ್ರಾಣ ||
ಎನಗದು ಹೋದರೇನು | ಮುಂದೆನ್ನಯ |
ಚಿಣ್ಣನು ಬದುಕುವನು || ೪ || 62 ||

ದ್ವಿಪದಿ
ಎನುತಲಾ ತಕ್ಷಕಿಯು ನಿಶ್ಚಯವಗೈದು |
ತನುಜನನು ನುಂಗಿದಳು ತನ್ನೊಳಗೆ ತಿಳಿದು || ೧ ||
ಆಗಸಕೆ ಜಿಗಿವುದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಂಡು |
ಆಗಮನ ಸೂಚಿಸಲು ಪಾರ್ಥ ಬಿಲ್ಗೊಂಡು || ೨ ||
ಶರವೆಸೆಯೆ ತುಂಡಾಯ್ತು ತಕ್ಷಕಿಯ ಕೊರಳು |
ತರಳನಾ ಬಾಲವನು ಖಂಡಿಸಿತು ಸರಳು || ೩ || 65 ||

ಭೈರವಿ - ಏಕ
ಉರಿಯುಗುಳುತ ಹರಿತಂದ | ಹರಿ |
ನರನನು ನೋಡುತಲೆಂದ ||
ದುರುಳನೆ ಮಾತೆಯ ಕೊಂದೆ | ಎನ |
ಗುರುತರ ಸಂಕಟ ತಂದೆ || ೧ ||

ಕರ ಗಿಸಿದೆ ಮಮ ಸುಚಿತ್ತ | ಇದ |
ಕುರ ಗ ನೀಡುವೆ ಉಚಿತ್ತ ||
ಕರ ನು ಕಡಿಯುವ ಜನರ | ಸುಡು |
ಕುರ ಳಿ ಸೇರುವೆನವರ || ೨ ||
ಕೇಡನು ತರುವೆನು ನಿನಗೆ | ಮಮ |
ಸೇಡನು ತೀರ್ಚುವೆ ಬಿಡದೆ ||
ಆಡಲು ಫಲವೇನಿಲ್ಲ | ನಾ |
ಮಾಡುವೆ ಕಾರ್ಯವನೆಲ್ಲ || ೩ || 68 ||

ಭಾಮಿನಿ
ಛಲದ ನುಡಿಗಳ ಕೇಳಿ ಮನವದು |
ಚಲಿಸೆ ಪಾರ್ಥಗೆ ಹರಿಯು ಪೇಳಿದ |
ನಳುಕಬೇಡೆಲೆ ನರನೆ ವಿಧಿಬರಹವನು ತಪ್ಪಿಸಲು ||
ಛಲದೊಳಾಪುದೆ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮದ |
ನೆಲೆಯ ಬಲ್ಲವನಾರು ಬರಿದೇ |
ಗಳಹಲೆಲ್ಲವು ಸಂಭವಿಸುವುದೆ ಧೈರ್ಯ ತಾಳೆಂದ || ೧ || 69 ||

ದೇವೇಂದ್ರನ ಓಲಗ

ನಾದನಾಮಕ್ರಿಯೆ - ಅಷ್ಟ
ಇತ್ತ ದೇವೇಂದ್ರಗೆ ದೂತರು | ಬಂದು |
ತತ ನಮಿಸುತ್ತಲೆಂದರು ||
ಹತ್ತಿ ದೆ ಬೆಂಕಿಯು ಕಾಡಿಗೆ | ನಡು |
ಗುತ್ತಿ ದೆ ನಮ್ಮಯ ಗುಂಡಿಗೆ || ೧ ||
ಗಗನವೇರಿ ನಿಂದಿಹ ವೀರರು | ನಮ |
ಗತಿಸರು ಭೀತಿಯ ತಂದರು ||
ಖತಿಯಿಂದ ಬಾಣವನೆಸೆದರು | ಶರ |
ಹತಿಯಿಂದ ಬಳಲಿಕೆ ತಂದರು || ೨ ||
ಬಾಣದ ಕೋಟೆಯು ಸುತ್ತಲು | ಗತಿ |
ಗಾಣವು ಪ್ರಾಣಿಗಳೆತ್ತಲು ||
ಸೋನೆಯು ಜಗುಗದ ಚಪ್ಪರ | ಕೊನೆ |
ಗಾಣದು ಬೆಂಕಿಯ ಅಬ್ಬರ || ೩ || 72 ||

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ - ತ್ರಿವುಡೆ
ಅರರೆ ಮಾನವರಿಂತು ಗರ್ವದಿ |
ಸುರಪವನವನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳಲು |
ನೆರವನಿತ್ತ ಗೆ ಹವ್ಯವಾಹಗೆ | ಪರಿಕಿಸುವೆನು || ೧ ||
ಕರೆಸಿ ಸೇನಾಜಾಲವೆಲ್ಲವ |
ಬರಿಸಿ ವರುಣಾದಿಗಳ ಬೇಗದಿ |
ಪೊರಟನೈರಾವತವನೇರುತ | ಸುರಪ ಭರದಿ || ೨ || 74 ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ - ಅಷ್ಟ
ಬಂದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಕಂಡು | ಮುದ |
ದಿಂದಲಿ ಹತ್ತಿ ರ ಬಂದು ||
ವಂದಿಸುವೆವು ಪದ ವೃಂದಕೆ ಸುರಪಾಲ |
ಸುಂದರುಶನ ಮುದ ತಂದಿತು ಶಚಿಲೋಲ || ೧ ||
ಏನಾಗಬೇಕು ನಮ್ಮಿಂದ | ಸುರ |
ಸೇನೆಯು ಸಹಿತಿಲ್ಲಿ ಬಂದ ||
ಕೇಣಮನರಿಯೆವು ದಾನವರಿಲ್ಲಿಲ್ಲ |
ಕಾನನ ಭುವಿಯೊಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳುತಿಹೆ || ೨ || 76 ||

ಶಂಕರಾಭರಣ - ಏಕ
ಅನಲನಿಂಗೆ ಸಹಾಯವಿತ್ತು |
ವನವ ಸುಡುತ ನಿಂತು ನಮ್ಮ |
ನಣಕಿಸಲ್ಕೆ ಬಂದುದೇತ |
ಕೆನಗೆ ಪೇಳಿರಿ || ೧ || 77 ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ - ಅಷ್ಟ
ಅರಿಯದೆ ಬಾಷೆಯನಿತ್ತೆ | ಹಿಂದೆ |
ಹರಿವುದೇನುಚಿತವೆ ಮತ್ತೆ ||
ಸುರಪನ ಸುತನಾಗಿ ಮುರಿದರೆ ವಚನವ |
ಸುರರೆಲ್ಲ ನಗರೇನು ಸುರರಾಯ ಪೇಳಿಂದು || ೧ || 78 ||

ಶಂಕರಾಭರಣ - ಏಕ
ಪಿತನು ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನುಳಿಸೆ |
ಸುತನು ರಾಮ ವನಕೆ ನಡೆದ |
ಹಿತದಿ ಪೇಳ್ವೆ ಮಾತ ಮೀರಿ |
ಖತಿಯ ತರದಿರು || ೧ || 79 ||

ಮಾರವಿ - ಏಕ
ಕೊಟ್ಟಿಹೆ ಭಾಷೆಯ ತೊಟ್ಟಿಹೆ ಶಪಥವ |
ಎಷ್ಟಾದರು ಬಿಡೆನು ||
ಸೃಷ್ಟಿಯ ಜನರೊಳು ಭ್ರಷ್ಟನು ನಾನಹೆ |
ನಷ್ಟವು ಬದುಕೆಲ್ಲ || ೧ || 80 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಝಂಪೆ
ಇಷ್ಟು ಪೌರುಷ ನಿನ್ನಲಿ | ಇರಲಿನ್ನು |
ನಷ್ಟವಾಗುವೆ ರಣದಲಿ ||
ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಕಡೆಯ ಕಾಲ | ಎನುತಲವ |
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಶರದ ಜಾಲ || ೧ || 81 ||

ವಾರ್ಧಕ
ತುಡುಕಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ಗಾಂಡೀವ ಧನುವನ್ನು |
ಪೊಡವಿ ಕಂಪಿಸಲಂದು ಶರವರ್ಷಗಳು ಸುರಿದು |
ದಡಗಿರಲು ದಿಗ್ದೇಶ ಬಾಣಮಯವಾಯ್ತಖಿಲ ಲೋಕಗಳು ಸಂಗ್ರಾಮದಿ ||
ನುಡಿಯೊಂದು ಕೇಳಿಸಿತು ನಭದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ |
ದುಡುಕದಿರು ತಕ್ಷಕನು ಸುಕ್ಷೇಮದಿಂದಿಹನು |
ಕಡೆಗಾಣದೀಯುದ್ಧ ನಿನಗೆ ಸೋಲುವನಲ್ಲ ಬರಿದೇಕೆ ಸೆಣಸಾಟವು || ೧ || 82 ||

ಕೇದಾರಗೌಳ - ಅಷ್ಟ
ಮೆಚ್ಚಿದೆ ನಾ ನಿನ್ನ ಕೆಚ್ಚಿನ ಯುದ್ಧಕೆ |
ಸಚ್ಚರಿತನೆ ಪಾರ್ಥ ||
ಉಚ್ಚರಿಸೆ ಮನದಿಚ್ಛೆಯ ಸಲಿಸುವೆ |
ನಿಚ್ಚಟದಲಿ ನಾನು || ೧ || 83 ||

ಕಾಂಬೋದಿ - ಝಂಪೆ
ಸಲ್ಲದಿಹ ಕಾರ್ಯವನು ಗೆಯ್ದಿರುವ ತರಳನನು |
ಬಲ್ಲವನು ನೀ ಮನ್ನಿಸಿಹೆಯ ||
ಎಲ್ಲ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪಡೆವಾಸೆಯೆನಗುಂಟು |
ಇಲ್ಲವೆನ್ನದೆ ಕರುಣಿಸೆನಗೆ || ೧ ||
ದೊರಕುವವು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳು ನಿನಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವು |
ಬರಲಿಹುದು ಮುಂದೊಂದು ಕಾಲ ||
ಹರನ ದರ್ಶನವಾದಮೇಲೆ ನಿನ್ನನು ಕರೆಸಿ |
ಹರಸುವೆವು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿತ್ತು || ೨ ||
ಹರಿ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನರಿತವರದಾರುಂಟು |
ಪೊರೆದಿರುವೆ ಪಾಂಡವರ ದಯದಿ ||
ವರವೊಂದ ಕೊಡುವಾಸೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದ ನಿನಗೆ |
ಒರೆವುದೊಂದಾಸೆಯನು ಮುದದಿ || ೩ ||
ನರನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನು ಬಯಸುವೆನು ಶಾಶ್ವತದಿ |
ಕರುಣಿಸಿನ್ನೀ ವರವನೆನಗೆ ||
ಮೆರೆಸಿದಿರಿ ವಚನಬದ್ಧತೆ ಧರ್ಮವೆಂಬುದನು |
ಮರೆಯದಿರಲೀಲೋಕವಿದನು|| ೪ ||
ಅನಲನುರುಹಿದ ವನವು ಚಿಗಿತುಕೊಳ್ಳಲಿ ಮತ್ತೆ |
ವನನಾಶ ತರವಲ್ಲ ಜಗದಿ ||
ಅನಿವಾರ್ಯ ವನವ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಪೋಷಿಸಿದ ಬಳಿಕ |
ಜನರು ನೆಮ್ಮದಿಯುಣಲಿ ಮನದಿ || ೫ || 88 ||

ವಾರ್ಧಕ
ಎನುತ ಹರಿ ನುಡಿಯಲ್ಕೆ ಮನಮೆಚ್ಚಿ ದೇವೇಂದ್ರ |
ಘನಮುದವ ಸರ್ವರಿಗೆ ವರವಿತ್ತೆ ನಿನಗೆಂದು |
ವನಜನಾಭಗೆ ಪೇಳಿ ಮರಳಿದನು ಗಜವೇರಿ ಸುರರೊಡನೆ ಸುರಲೋಕಕೆ ||
ಅನಲನಾಶೀರ್ವಾದ ದೊರಕಿದುದು ತನಗಿಂದು |
ವನಭೂಮಿಯೊಳಗಿರ್ದ ಕಂಟಕವು ದೂರಾಯ್ತು |
ವನಜಾಕ್ಷನೊಲುಮೆಯಿರೆ ಸರ್ವವೂ ಶುಭವೆಂದು ಮಣಿದನರ್ಜುನ ಕೃಷ್ಣಗೆ || ೧ || 89 ||

*****ಶುಭಂ*****

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರಕಾಶನ ಪ್ರಾಯೋಜಕರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮೂಲ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿಲ್ಲ

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಆಧಾರ: ಕವಿಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಕೊಟ್ಟವರು: ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ

ಪ್ರಸಂಗ ಪ್ರತಿ ಒದಗಣೆಗೆ ಸಹಕಾರ: ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಬರವಣಿಗೆ: ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ: ಎಂ. ಎ. ಹೆಗಡೆ, ಶ್ರೀಧರ ಡಿ. ಎಸ್., ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ: ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ, ಅಶ್ವಿನಿ ಹೊದಲ

ಅಂತರಜಾಲ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಕಾಶನ: ರವಿ ಮಡೋಡಿ, ಡಾ. ಪ್ರದೀಪ ಸಾಮಗ, ನಟರಾಜ ಉಪಾಧ್ಯ